

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
Oradea, Piața M. Viteazul
(Nagypiac-tér) 11/a.
Telefon: 6-70

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre 250 Lei, félévre
130 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön
2 Dollár, Kc. 75, P. 12, S. 19. Din. 120

840?

Nyolcszáznegyven szavazatot kapott a leadott 8000-ból Teianu pénzügyi államtitkár Nagyváradon, a január 29-iki pótválasztáson. Az államtitkár 12.000 szavazattöbbséggel képviselő lett. De azért roppantul haragszik a váradi zsidóságra. Nem tudja megbocsájtani, hogy csak ennyi szavazat esett rá, ebben a határszéli városban.

Mi is hallottuk azt, amit a hivatalos körök hangoztatnak, hogy jaj lesz a váradi zsidó kereskedőknek, meg iparosoknak. Jaj nekik, jaj a legyőzötteknek. Hát bizony a zsidóknak mindig és mindenkor jaj. Mert bizonyos, hogyha kétezer szavazat esett volna rá, akkor sem ismerték volna el hivatalos körök, hogy a zsidóknak az érdeme, amiért sok szavazatot kapott.

De kötelességünknek tartjuk a nyilvánosság előtt megvilágítani a kérdést, hogy miért kapott Teianu aránylag oly kevés szavazatot Oradeán?

Keveset kapott azért, mert feltevésünk szerint a 8000 szavazóból, körülbelül 2000 zsidó. Tehát e számból elég sok szavazott a kormánypártra. A románság, főképpen a hivatalnokai kar az áldozati adó miatt egyáltalán nem szavazott a nemzeti parasztpárti jelöltre.

De jegyezzék meg maguknak azok, kik akarnak még választást vezetni Oradeán, hogy

1. nem lehet adóellenőrökkel, ágensekkel propagandát csinálni, mert ha ezek bementek egy helyre, libabőrös lett a szegény adófizető háta és megjelenése, ha ezáltal csak propaganda volt, de felelevenített sok keserves emléket, mit ellene elkövettek. (A tavalyi ígéret, hogy [ne felebbezenek, mert a kincstár sem fog és végül mégis felemelték adóját 20%-al és még védekezni sem tudott, mert hiszen nem felebbezett idejében);

2. nem lehet röpcédulákat kiadni, melyet később ugyan visszavontak, de azért mégis az uccára került és amelyben ez állott többek között:

„Mi köt téged-vagy engem egy Hege-dűshöz, akinek csak a neve magyar, de ő maga egy bevándorolt zsidó? Vagy az jól eshet egy tisztelt választópolgárnak, amikor olvassa: „Hát vajjon a többi zsidó bácsikák, akik falvaitokban fújják halotti indulókat, mit kapnak? Az üzlet, testvérek az üzlet, Magyarország földje immár a kezükön van...”

Hát bizony ezzel nem lehet zsidókat megfogni.

Meg azután miért gondolkozott Teianu

államtitkár úr a választások előtti nap estéjéig, hogy meglátogotja a zsidó hitközséget. Hiszen erről a zsidó tömegek nem vehettek tudomást.

Kivéve egyetlen esetet, beszéltek egyszer is a zsidó választókhoz?

3. Lépések történtek kellő időben, hogy a minisztertanács adjon le egy hivatalos nyilatkozatot, hogy a zsidó tanítóképzőt felállítja. Miért nem hozták ezt nyilvánosságra, hogy végre valamire hivatkozhatson az a zsidó, aki exponálhatja magát a nemzeti pártért?

4. Nem fenyegetésekkel... „vésd jól emlékezetedbe“ jelszóval lehet a zsidóságra hatni, hanem tettekkel.

Lapunk kellő időben intézett nyílt levelet az államtitkárhoz, mint jelölthöz és kérte erélyesen és elkeseredetten, hogy segítsen a megyén és városon. Válasza, mely előző számunkban jelent meg (Biharmegyei olvasóink olvashatták) szépen ígér mindent, de mi magunk is pesszimistikusan vártuk a realizálást.

És most, ahelyett, hogy megmutatnák, hogy magukhoz fogják a jövőre nézve láncolni ennek a városnak zsidóságát, bosszuról beszélnek.

Mit akarnak? Hiszen itt már nincs mit elvenni. Itt már romokat lehet csak növelni, hogy égig érjenek.

Próbáljon talán az új képviselő közelíteni ennek a szerencsétlen zsidó szavazótömegnek a lelkéhez.

Próbálja csak meg a zsidó kórháznak jogosan járó és rég kiutalt összegét folyósítani. Próbálja csak meg azt a minimális követelést, melyet felállítottunk, teljesíteni

is Ne legyintsen ez a zsidóság, minden egyes ígéretre, hogy úgysem lesz belőle semmi. Próbáljak talán előbb meg az adást és azután lépjen fel követeléssel a kormány.

Mi megmondjuk őszintén, hogy kinek van Biharban megsemmisítően nagyszámu hive. A közönyösnek, a pesszimistáknak a semmit nem váróknak és semmit nem hívóknak. A 130.000 szavazóból ezáltal 80 ezer szavazot. Tehát a közönyösök pártja 50.000 szavazattal dicsekedhet. Lépjen csak fel ezzel a programmal valaki, meglátják, hogy milyen nagy abszolút többsége lesz.

Addig pedig arra kérjük a zsidókat okoló, zsidókat szidó, bosszútól lihegő összes korifeusokat, hogy ne igyekezzenek még jobban elkeseríteni ennek a városnak eddig is agyonnyomorított, kiszípolozott zsidóságát.

Ne akarják, hogy örökre elforduljon a román pártoktól és ha nem Magyar Pártra, akkor a dolgozókra, meg nem tudom én kire adja le szavazatát. Vagy legjobb esetben a közönyösök nagy pártjába iratkozik be — jogosan.

Román vezérférfiak, ez lenne a helyes út. A győzelmi mámorban hozsannázó magyarpárti politikusoknak azt mondjuk, hogy azért mi mégis tudjuk, hogy a „thuristák“ antiszemitizmusa nem marad egy jöttányival sem el a másik antiszemitizmusától és meggyőződésünk, hogy Oradeán a Magyar Párt jelöltjére még kevesebb zsidó szavazat esett, mint a Teianu pártjára.

Csunya a politika mindenütt, de pláne nálunk, hol minden lépés existenciánkba vág...

Bulgária a romániai és lengyel zsidóságot hívja iparának fejlesztésére

New-York (J. T. O.). Sztean Ámárschovski, Bulgáriának egyik legkiválóbb államférfia és volt minisztere, az amerikai zsidó sajtónak többek között a következő kijelentést tette:

„Meghívja Bulgária kormánya nevében a lengyel- és a román zsidóságot, mely most oly kritikus helyzetben van, hogy telepedjenek le Bulgáriában annak iparának fejlesztésére. Főként a textilipar az, mely annyira fejletlen Bulgáriában, hogy az minden ruházati cikkét külföldről kénytelen importálni.“

A bulgár exminiszter szerint ezen iparágat, különösen kedvezményekben részesítendő Bulgária kormánya és annak kedvező eredményeket érhetnének el. E mellett a

bulgár kormány a zsidó bevándorlók számára, teljes polgári, vallási és kulturális jogegyenlőséget és szabadságot biztosít.

Nagy a nyomor a lengyelországi zsidóság körében

Varsóból jelentik, hogy az ottani hitközség — a súlyos gazdasági helyzetre való tekintettel — beszüntette a jótékonyági ügyosztály működését és így igen sok varsói szegény zsidó a legnagyobb nyomornak néz elébe.

A lengyel sejm tagjai intervenáltak a kormánynál, hogy nyújtson állami segítséget a zsidóságnak.

A magyar zsidóság színe-java jelent meg George Karesky, berlini hitközségi elnök budapesti előadásán

Budapest, január 30. Vasárnap délelőtt a Magyar Kereskedelmi Csarnok dísztermében tartotta meg a Magyar Zsidók Pro Palesztina Szövetségének rendezésében előadását George Karesky, a berlini hitközség elnöke „a zsidóság mai problémái” címen. Nagy tömegekben gyülekezett a közönség, amelynek előkelőbbet még Budapesten zsidó rendezésben nem láttunk. Zsufolt terem várta nagy érdeklődéssel az előadás megkezdését. Lelkes taps és éljenzés köszönti a magyar zsidóság egymásután érkező prominens vezérférfiit, akik a pódium körül fenntartott üléseken foglalnak helyet.

Különös meleg fogadtatásban részesülnek érkezésükkor Stern Samu m. kir. udv. tanácsos, a pesti izr. hitközség elnöke, dr. Glückstahl Samu felsőházi tag és dr. Hajdu Marcel, fővárosi bizottsági tag, a hitközség elnökhelyettesei, dr. Gábor Gyula, az Orsz. Izr. Iroda ügyv. alelnöke és báró Hatvany Bertalan.

Dr. Patai József kíséretében érkezett a terembe Karesky, akit megjelenésekor lelkes óvációban részesít a hallgatóság.

Nyomban elfoglalja a helyét a Pro Palesztina vezetősége mellett a pódiumon és Patai József, a szövetség ügyv. elnöke üdvözlő néhány meleg, közvetlen szóval.

A hallgatóság szinte visszafojtott lélegzettel figyeli szavait. Élénk és megkapó színekben festi a zsidóság helyzetét világszerte, amely a háború utáni gazdasági átalakulás és a racionalizálódás következtében mindenütt elvesztette régi pozícióit. A zsidó nyomor és a zsidó kivándorlási kényszerítés soha nagyobb nem volt, mint a napjainkban. Lelkileg és szellemileg is meg van nyomorítva a mai zsidóság. Komoly és előkelő emberek szemében könnyek csillogtak a zsidó nyomor ecsetelésének hatása alatt. Hirtelen magával ragadó szónoki hév és lelkesedés szárnyal ad szavainak, amikor különösen a zsidó ifjúság pusztulásának képét tárja hallgatósága elé, amely ifjúság zsidó ideálok nélkül nevelkedve, a zsidóságot gyökereiben megtámadó és fenyegető kommunista eszmék ölébe veti magát. A lelkesedés és az extázisig fokozódó ujjongó taps harsan bele a szónok mennydörgésszerűen dübörgő szavaiba, amikor azt mondja, hogy a veszendőbe menő ifjúságnak a zsidó jövő iránti hitét kell visszaadnunk a Palesztina eszme jegyében. Majd a hitközség feladatairól beszélve kifejti, hogy a hitközségnek a zsidó nép örökkévalóságában gyökerező politikát kell folytatnia és megint elsősorban a jövő nemzedéket kell erős kötelé-

kekkel hozzákapcsolni a zsidó multhoz és a zsidó jövőhöz.

Szavait percenként szakítja meg a feltörő tapsvihár és mindenki azzal a meggyőződéssel hallgatja szavait, hogy itt egy kivételes tehetségű, nagy koncepciójú, univerzális műveltségű zsidó vezérférfiú beszél, aki méltó és hivatott egy olyan nagy zsidó közösség vezetésére és irányítására, mint amilyen a berlini hitközség.

Amikor hatalmas beszédét *Disraeli* híres mondásával az újra feltámadó zsidó szőlőkertekről befejezi és szent hittel vallja és hirdeti, hogy a *zsidó Palesztina minden poklokot keresztül is fel fog épülni, a közönség helyéről felemelkedve, perceken át viharzó, fergeteges tapssal köszönti és ünnepli az előadót.*

Az ünneplés elülte után dr. *Friedmann* Ignác korm.-főtanácsos köszöntö meg a Pro Palesztina Szövetség nevében a kiváló előadást, amelyről meggyőződése, hogy közelebb hozta a magyar zsidóságot a Palesztina gondolat érdekében folyó munkához.

Dr. *Makkai* Ernő vezérigazgató lelkes zárszavával ért véget az előadás.

Egyujtságró kérdést intézett az előadás után a pesti izr. hitközség elnökéhez, Stern Samu m. kir. udv. tanácsoshoz, valamint több kiváló zsidó vezérférfiúhoz, akik valamennyien elragadtatásuknak adtak kifejezést. Stern Samu különösen hangsúlyozta, hogy *Karesky a Palesztina munkának és a zsidók mindenütt elismert hazafiságának párhuzamosságát olyan meggyőző szavakkal demonstrálta.*

Glückstahl Samu elragadtatásban így nyilatkozott előttünk:

„Ez az ember végigjátszotta előttünk a hitközségi élet és a politika, a filozófia, a poézis hurjain keresztül a szélső cionizmusig a zsidóság egész skáláját mestéri módon“.

Zsidó Testvéreink!

A Mizrahi-eszme győzedelmesen halad a maga útján. Egyszerű, szerény eszközökkel: a megtisztult vallás és nemzeti öntudat megújodásáért vivja sikeres harcát a Mizrahi. Az erejiszraeli iskolahálózatunk megérlelte azt az ifju generációt, melyre büszkéek lehetünk, azt a generációt, mely méltó utóda lehet a dicső Makkabeusoknak. Nem csüggedő nem megalkuvó, hanem a Tóráját és népét, ó-ujhazáját szerető generáció.

Hiába az angol politikai cselszövések, hazudozások megannyi kísérlete. Nemzeti otthonunk biztos alapon nyugszik, mert van már olyan ifjúságunk, mint amelyet csak Mózes nevelhetett a 40-éves pusztai vándorlás alatt.

Ehez a műhöz járultatok hozzá eddig is szerény tagdíjattal.

Most, hogy szervezetünket az Erdélyrészi-Mizrachit újjászervezzük, figyelemmel a súlyos gazdasági viszonyokra csak fillérekért kérünk Erdély öntudatos zsidóságától.

Mindössze havi 20 Lei tagságdíjat és e csekély pénzáldozattal hozzájárultok nemzeti otthonunk dicsőséges felépítéséhez!

Fogadjátok tehát szívesen megbízotunkat, ha e csekély tagdíjért jelentkezé-
nátok.

Böbirehat Eijon Jerusafajim

Mizrachi helyicsoport intézőbizottsága,
Oradea

VÉGH ruhafestésben, vegytisztításban VEZET

TELEFON:

2-17

BÉMER-TÉR 2

LILIAM-UCCA 5.

Előbb vagy utóbb mindenki meggyőződik arról, hogy

illatszereket legmegbízhatóbban és legolcsóbban Gyarmati illatszertárban vásárolhat

A hajótörést szenvedett forradalom

Briskben, Litvániában, nem sokkal a község pusztulása előtt élt egy reb Sabsze nevezetű férfiú. Reb Sabsze a gyertyamártó, amint egyáltalán nevezték. — Sem gyermeke, sem jószága nem volt, feleségével éldegélt jól-rosszul, abból, amit a faggyutyertyákkal keresett, amiket minden csütörtökön elkészített a zsinagóga és az egész község pénkestei gyertyagyújtásához. De ezt a munkát csak úgy mellékesen végezte. Főhivatása szerint ő volt a betegsegélyző Bikkur Cholim „gabbe“-ja. Abban a testületben, melynek már beláthatatlan idők óta állott az élén, bontakozott ki teljes mértékben tehetsége és munkakedve. Ez betöltötte teljesen és nem vágyott semmi másra. Senki nem tudta, mikor választották meg „gabbé“-nak és megválasztották-e egyáltalában. De az obulust senki sem tagadta meg tőle. Forma szerint minden évben volt választás, de reb Sabsze nem vett tudomást róla. A Bikkur Cholim perselye nála maradt és ha valaki bajba jutott vagy beteg lett nem kellett mást tenni, csak jelenteni reb Sabszenak. Biztosan lehetett rá számítani, hogy rögtön megjelenik az orvos a betegszobában és kerül orvosság is, meg

meleg leves. Éjszaka már ült valaki a betegágyon és virrasztott fölötte. Sőt már a családról is történt valahogy gondoskodás. És mindez olyan halkán és csöndben, mintha egy titkos kéz osztaná áldásait.

Mindenki tudta, hogy ezt reb Sabsze csinálja és hogy reb Sabsze utolsó garasát is erre fordítja. Honnan kapja reb Sabsze a pénzt ennek a nagy zsidó községnek minden szegénye és betege számára? Inkább azt kérdezhetnék, hol nem kap ő pénzt?...

Áll két ember a piacon és izgatottan tárgyalnak üzleti dolgokról, mintha a földből nőtt volna ki, ott áll előttük reb Sabsze.

— Zsidók, pénzre van szükségem!

Jönnek az ajtatosok az Istenházába, reb Sabsze fogadja őket a persellyel:

— Adjatok egy kopeket. — És ezt adnia kell mindenkinek. Természetesen vám volt ez, ami nélkül egy zsidó sem mutatkozhatott a zsinagógában, a piacon, vagy bárhol másutt. Többet nem is kívánt reb Sabsze, mint egy kopeket, de enélkül a kopek nélkül senki sem szabadult tőle. Azokban ez időkből még nem akadt zsidó Briskben, ki elmulasztotta volna a mindennapi imádkozást és így reb Sabsze üzlete teljes virágában áll. Valóságos csoda volt,

hogy a város minden zsinagógájában szinte egyidőben feltűnt gyűjtőperselyével.

Esküvő volt vagy körülmetélési ünnepély, vagy eljegyzés, reb Sabsze tulajdonképpen sem goromba, sem tolakodó nem volt. De ellentmondani nem lehetett neki, olyan határozottan, olyan erélyesen követelte járandóságát.

Vásár volt a városban, reb Sabsze ott volt minden korcsmában, a piacon, a boltokban mindenütt. És ilyenkor kategórikus volt az intése:

— Ez az engem megillető vám minden jövedelemem. Ezer szegény várakozik rá. Ti jöttök, mentek, vesztek, eladtok, a jó Isten nyereséget ad és gondoltátok, hogy mindezt semmiért? Oh nem, testvérek, fizessétek meg, kell a betegeknek.

És senki sem mert ellentmondani vagy megtagadni a vámot; fizetett mindenki, ha reb Sabsze megjelent.

Azt is beszélik reb Sabszeról, hogy egy napon eladta mennyországbeli osztályrészét. Ez a következőképpen esett meg:

A városkában lakott Burke, a „vizehordó“, akit mindenütt mint durva és iszákos embert ismertek és megvetettek. Mikor egy napon lovacskája az uccán leesett és fel sem kelt többet, reb Sabszehez rontott és

A Holt-tenger feltámadt

„És szólt hozzám: Emberfia feltámadnak-e ezek a csontok? És mondtam, Uram Isten Te tudod!” (Jehekel 37, 3.)

— Az évezredek, tepsedéséből felébredt Holt-tenger partján négyszáz ember ünneplte a makkabeusok ünnepén a zsidó akarat és a zsidó munka nagy diadalát. Egy huszonöt méter magas Menorah szolgáltatta az ünnepi fényt és világította meg a jerichói síkságot, ahol hajdan várfalakat omlasztott porrá a hit és az akarat.

Nem tudom most a lelkesedés hevében, hogy minek örüljek jobban, annak, hogy most már nemcsak sziklának és a tengerfövénynek, hanem ennek a maró lugnak is életet adtunk, annak-e, hogy újabb megélhetési forrás akadt néhány száz ember, vagy pedig annak, hogy nagy elődeink szabadságünnepén együtt ünnepltek velünk néhány száz arab munkás, akiknek a Holt-tenger szintén kenyeret adott.

Örülök mindnek, mert megsemmisítő válasza volt ez az ünnep sok kimondott és elhallgatott kérdésnek sok rosszakaratu kritikának, amely munkánkat és reményeinket kísérte. A csövekbe és kádakba kényszerített Holt-tenger vize, a kattogó gépek és trópusi völgykatlan forráságában életkedvvel és alkotó erővel dolgozó zsidó válasz azoknak, akik nem hitték, hogy egy nagy egyetemes akaratnak nem lehetnek akadályai, hogy a mi építésünkben nincs vissza, csak előre van. Azok a káli dombok és brómhegyek adták választ azoknak, akik félték, hogy a visszatérő százezreknek nem lesz mit enniük. A velünk ünneplő arab munkás pedig bizonyosság volt amellel, hogy egymással jól megférünk és csak alátomos rossz szándék szilja az ellentéteket.

Mert emlékszem még jól a jóslatokra, amelyek — mint minden vállalkozásunkat — ezt a tervet megelőzték. Beszéltek a lehetetlen kivitelről, a gyilkos klímáról a hiányzó főkéről, szomszédaink gyűlöletéről a megvalósulás millió akadályáról. Hogyha lesz is valami a tervből, zsidóknak abból nem lesz haszna, mert ezt zsidó nem bírja, ez a munka csak az arabnak ad majd kenyeret és ha lesz is zsidó, aki dolgozni oda menjen, nem éri meg a telet.

Most itt van, megvalósult. A felébredt halott hányja, köpi magából a kálit, többet mint amennyit az egész világ termel, szomszédaink nem gyűlölködnek, hanem együtt dolgoznak velünk és ott vagyunk mi is telve élettel, alkotó kedvvel, a klíma nem ölt meg, hanem ünneplünk.

És nem tudom mit rejt még magában a tenger vize, nem tudom, hogy mily gazdagság forrását fedik fel ott. Meglehet, hogy nemsokára földolaj és gáz fog bugyogni a földből, hogy jólétet és boldogulást teremtsen ezen a szegény földcsíkon.

Nem értek hozzá, meglehet. De engem megkap most az a kép, ahogy magam előtt látom azt a toronymagasságu menórát, amelynek tövénél a világ minden részéből összesereglett zsidó sűrűg-forog és látom, ahogy jön le a nép a jeruzsálemi hegyekről rajokban, látni a csodát. Elkapja őket a nagy események láza és érzik, hogy itt nem mindennapi munkáról van szó, ez nem a

közönséges, ismert kálitermelés. Ez több, ez egy új csoda itt a völgyben, egy nagy jövő születése, egy új feltámadás.

A meggyújtott lángok új csodát hirdetnek a jericho-i síkon felharsant az új sófár hangja, a szirénasíp. Leomlanak újra a legyőzhetetlen akadályok sziklafalai, hogy belépjen egy nép, melynek csákányütése a megváltást hirdeti. *Berkes Dávid.*

A hithű zsidó munkásság felhívása!

A napról-napra mind súlyosabb méreteket öltő gazdasági krízis egyre kiméletlenebbül szedi áldozatait, megrendíti még a legszilárdabban állóknak is existenciáját. Az utóbbi évek folyamán úgy a kereskedők, mint az iparosok a tönk szélére jutottak. Ennek a rovására irandó tehát a folyton emelkedő munkanélküliek száma, mert a pénzügyi válság értelmében a munkások százait menesztették pozíciójukból.

De bármennyire is szomorúan éri az általános munkásságot ezen rettentő mizeria, nem kell elfelednünk, hogy a zsidó munkás ezzel szemben jóval felülmulja az általános munkásságnak a materiális krízisét, a súlyos lelki depresszió által, mely az antiszemita frontról éri.

Azt mondják: a mindenkor legális, vagy illegális uton létező kommunizmusnak a zászlóhordozói legtöbbször zsidók. No, ha tekintetbe vesszük a gazdasági antiszemizmus reprezentánsainak idevágó aknamunkáját, úgy semmi esetre sem érhet bennünket még a legcsekélyebb meglepetés sem.

A gazdasági antiszemizmus, melynek a jelszava: Nem törrel, nem rombolással és nem a vonatról való letransportálással érheti el a kitűzött célját, hanem — és ebben rejlik a súlypont — azzal, hogy az illető nemzet gyermekeit kereskedelmi és ipariskolákba járattja, hogy kereskedőt és iparost nevelhessenek belőle. A konzekvencia tehát: ne vedd el a zsidót az éléskamrából, hanem az éléskamrát a zsidótól, mely aztán automaticus is megfosztaná existenciájától.

Minden valószínűséggel ez a fő motívum, mely a zsidóságot a bolsevikiek táborába szólitja és ez ellen minden cseppnyi energiánkkal, ellenálló képességünkkel küzdenünk kell, ki kell mentenünk a zsidó munkást abból a posványból, ahová mézesmázos szavakkal becsapdálták. Szervekednünk kell tehát! Meg kell szerveznünk a zsidó munkásság pártját, illetve reorganizálnunk kell a már megszervezett Poalé-Misrahi egyesületet, mely a régi programját azzal bővítené ki, hogy a munkanélküliek számára egy önszegélyező alapot hívna életre, melynek a hivatása a munkanélkü-

liek segélyezése, illetve azoknak az elhelyezése volna.

Ezúton felhívjuk még úgy az orthodox, mint a neolog hitközségeknek a figyelmét az újjászervezendő egyesületekre, melynek a tendenciája kimondottan nacionalisztikus, de ennek ellenére a legszociálisabb lesz, hogy tüzzék ezen ügy elintézését napi-rendre. Nem szabad ilyenkor semmitől sem visszariadnunk, még a materiális áldozatoktól sem, mert tizenkettőt üt nemsokára az óra, addig segítsük önmagunkat, amíg nem huzták félre a vészharangot!!! Zsidó munkás! Ne halaszd el ezt a szent alkalmat, gyere hozzánk, tárt karokkal várunk!

Okulhattál már a multon, mert a leghumánusabb jelszó alatt a legbarbarisztikusabb állapotok vannak leplezve. Mindenhol lelki pogromokat indítanak ellenünk, eltiporni, megsemmisíteni óhajtanak bennünket. Az oroszországi ismert deklaszifikáció a zsidók ezreit foszlotta meg a mindennapos kenyértől. Ez az a sokat hangoztatott kommunizmus, ilyenek mellé akarsz szegődni Izrael?

A gazdasági antiszemizmus ellen csakis egyenlő és egyesített erővel vehetjük fel a harcot. Ezt azonban csak abban az esetben érhetjük el, ha minden energiánkat egy közös pontban igyekszünk koncentrálni.

Meg kell tehát szerveznünk haladéktalanul a Zsidó Munkások Pártját és ennek az égiszé alatt működő „Önszegélyező-Alap”-ot.

Vegyük fel a legkiméletlenebb harcot a tomboló antiszemizmussal szemben, tömörüljünk mindannyian egy szervezetbe: a Poalé-Misrahi: Zsidó Munkások Pártja!

אָרַמְה' בֵּשֶׁר RESTAURANT אָרַמְה' בֵּשֶׁר

Grünberger Hermann

A Gyárváros orth. hitközség schitejével ellátott egyetlen vendéglő.

Timișoara, Fő ucca 31, sarok

Nyári szezon alatt Buziáson is.

megfenyegette, hogy a legszörnyűbbet fogja elkövetni, ha nem segít rajta.

Reb Sabsze tudta, hogy ezen az emberen senki sem fog segíteni. Vette hát pirosvirágos kendőjét egyik, perselyét a másik kezébe és megkezdte rendes újját házról-házra, boltról-boltra és senki sem merte hozzájárulását megtagadni.

Csak Hillel „az uzsorás” kiabált, mikor reb Sabszet megpillantotta:

— A vízholdó, Burke számára, annak a goromba fickónak egy kopeket sem adok.

— Burkenak ne adj semmit — csifította reb Sabsze — de a Mindenhatónak, áldassék a neve, nem tagadhatod meg az adományt.

— Ez nem jótétemény, ez bűn.

— Látod — mondja reb Sabsze — mint járok házról-házra, ne hadd, hogy hiába kopogjak ajtódon.

— Hiába? — nevetett Hillel. — Hát a mennyországbeli osztályrészed, a micvah jutalma?

— Nem azért teszem — felelte reb Sabsze. — A jutalom bizonyonnyal nem fog elmaradni, de én nem erre gondolok. Ha egy ember szenved, éhezik és önmagát akarja elemészteni, azon segíteni kell!

Minden egyebet, jutalmat, mennyországot, szívesen neked ajándékozok...

— Szavadon foglak — lelkesedett Hillel. — Mondj le a micvah jutalmáról, fizetek egy fél rubelt.

— Fél rubelt? Ugy látszik olcsó vásárlásokhoz vagy szokva. Nem kedvesem. De három rubelért tied a micvah jutalma.

Hillel belement az üzletbe és leszámolta azonnal a három rubelt.

Következő reggelen az egész város tudott róla, de reb Sabsze nyugodtan viselkedett.

— Az én elszámolásomhoz az Örökkévalóval, áldassék a neve, senkinek semmi köze. A három rubelért pedig, amit Hilleltől kaptam, veszek Burkenak egy jó vizeskannát. A régi már rossz és a lovacsára már ugyanis együtt van a pénz. Ha a jó Isten le is vonja nekem ennek a micvahnak a jutalmát, még mindig megmarad Burkenak a gebe és a kanna és el tudja tartani feleségét és gyermekeit...

Régóta már minden péntek esti istentisztelet után a szegény vándorokat reb Sabsze elosztotta a hitközség tagjai között. Ezen szemmel és bölcs tapasztalattal választotta ki mindenkinek, amit kívánt. Tudós kellett az egyiknek, jó megjelenésű a másik-

nak, a harmadik súlyt helyezett a rendes, tiszta öltözékre, a negyediknek olyan kellett, ki sokat utazott és sokat tudott mesélni. És reb Sabsze győzte minden rendű- és rangúval. Az utolsókat, az egész szegényeket és rongyosokat, a bénákat és vakokat és egyéb nyomorultakat, akik csupán éhesek voltak, ő vitte haza. Ki is fogadna más ilyen vendégeket az asztalnál. Feleségének, Frummenak szokta mondogatni:

— Csupa nagy urakból áll a hitközünk; csak nagyot, szépet és tudóst akarnak. Atyánk az Égben nem ilyen válogatos, mindennap asztalához engedi az összes embereket, jókat és rosszkat, és nyomorultakat... Mi a magunk részéről ut nozzuk őt...

Frumme igaz szívet nevetett és igazat adott az urának. Így teltek hosszú évek mindenkinek megelégedésére. Tudták, hogy ügyük jó kezekben van és gondoskodik szegényről, gazdagról. Tudták, hogy sok-sok ezres kerül évente felosztásra és meg voltak elégedve.

De felnőtt az új generáció és tiltakozik az ilyen gazdálkodás ellen.

Reb Sabsze pénzt gyűjt. Küld orvost és orvossgot a betegnek. Ez jól van így és rendben. De hol marad az elszámolás,

Einstein a zsidó, vétkezett

Ha az ember figyelemmel kíséri a németországi eseményeket, úgy könnyű lesz észrevennie, hogy azok a keresztény kezekben levő német-nemzeti lapok, amelyek eddig bizonyos türelmességet tanusítottak a németországi zsidósággal szemben, most napról-napra türelmellenbebbek lesznek és mindinkább közelednek a horogkeresztes lapok hangneméhez.

Most egy nem kisebb személyiséget, mint Einsteint választották ki pergőtűzők célpontjává. A „zsidó“ Einsteint (a fizikus Einstein természetesen németnek marad szemükben). És vajjon mit követhetett el szegény Einstein? nagyot büntözött. Azt merre nyilatkozni amerikai utján az újságíróknak, hogy „Nyugaton a helyzet változatlan“ című sokat vitatott háborus filmnek a betiltása (horogkeresztesek nyomására) a német kormány gyengeségét és diplomáciai vereségét jelenti a korogkeresztes mobbal szemben. Elismeréssel vannak a lapok iránta, hogy nyíltan és önértzetesen zsidónak vallja magát, de ezért a „vétkéért“, hogy külföl-

dön kritizálni merre — horribile dictu — a német kormányt, most gyűlöletet okádnak ellene „zsidó tapintatlanságát“ támadják és olyan jelzőkkel illetik, amilyenekhez hasonlókat eddig még minden bizonytal nem volt alkalma a nagy Einsteinnak zsebre raknia.

De, — mivel zsidófaló kedvükben vannak a német nemzeti lapok, nem elégszenek meg Einstein elleni piszkolódásukkal, hanem egy zsidó „vétkéért“ — régi recept szerint, amely nálunk sem teljesen ismeretlen — az egész német zsidóságot támadják. Szemükre vetik, hogy a német politikában részt mernek venni, hogy egyesek a szeptemberi parlamenti választások után, (amelyek tudvalevőleg a horogkeresztesek hatalmas előretörésével végződtek), tőkésüket külföldön merték elhelyezni (ami érthető is), stb. Okot természetesen ezret is találhatnak és így folyton támadják a német zsidóságot, amely az előjelek szerint nem a legszebb jövő előtt áll, mert hiszen Németország, amint multheti cikkemben is irtam, egy fékevesztett diktatúrának néz elébe. N. E.

Panaszos levél

Mócsról,
egy kudarcba fulladt
antiszemita botránnyról

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Mivel látom, hogy b. lapjuk mindenkor bátran sikra száll az antiszemitizmus ellen, kérem soraimnak helyet adni:

A modern antiszemitizmust reprezentáló csoportok mentalitása megvilágítást nyer, ha a legujabban a Mócs községben lezajlott kudarcot vizsgáljuk alaposabban.

Egy ismert „kimagasló“ személyiség vezetésével, egyensapkás egyének árgus szemei őrzik a román parasztság gazdasági válságnak megoldási problémáit. E modern „pásztorok“ buzgósága a gazdasági krízis problémájának megoldása végett, minap a mócsi nagyvásár területére is eljutottak. A vezér úr hiveivel együtt megjelent Mócs község legmagasabb dombocskáján, honnan torkaszakadtából, hivei tapsvihara mellett propagálta, a krízis megoldásáról szóló koncepcióját, minek alapföltétele: a zsidóknak a gazdasági életből való praktikus kiszorítása. Rögtön a tettek mezejére lépett: „Nem szabad eladni a zsidónak s megtiltjuk, hogy vásároljatok tőlük“ stb. E világra szóló híres teóriának megindokolása, az antiszemita frazeológia régi receptje szerint történt. A siker elmaradt, ami főleg a zsidó kereskedők óvatosságának és öntudosságá-

nak tudható be. Ugyanis a prófétai szavak hallatára azonnal otthagyták a nagyvásárt. Természetesen távozásuk után a vásárnak vége lett. A forgalom, vevők hiányában természetesen megállt. A parasztok ezután potom áron kínálták marháikat, gabonájukat, ellenben vevő így sem akadt. A nagy elkeseredés közepette a „megváltó“ még mindig harsogtatta hangját, csak az volt számukra kellemetlen, hogy médium nem

Ne vegyen cipőt, mielőtt a

Róth Henrik

Str. Nicolae Iorga (Zöldfa ucca 3)

hallatlanul olcsó kirakatárait meg nem tekintí.

Leltár kiárusítási egységárak:

Ezen árak „KÖZÉRDEK“ könyvre is érvényesek	Női cipők . . .	Lei 199, 225, 300, 350
	Női lakkcipők .	„ 375
	Gyermek cipők .	„ 90-től
	Férfi cipők . . .	„ 385 „
	Férfi lakkcipők .	„ 485 „

hol a rend? Miért nem állítanak fel költségvetést, hogy ismerjük a bevételeket és kiadásokat, hol vannak reb Sabsze könyvei?

Hallja ezt reb Sabsze és értetlenül vonogatja a vállát:

— Mi az, hogy „könyv“ — kérdezi. — Hát beirtam-e én valaha a saját üzletemet? Jegyeztem-e valaha, mennyi faggyut vettem mézárósnál és mit kaptam a gyertyákért? Minek a „könyv“, ha az Isten nyereséget nem ad. Ez csak munkát jelent, időveszté- séget és fejlődést.

De a fiatalság nem elégszik meg ezzel az érveléssel, választási agitációba fog, amelyik egyre vadabb formákat ölt. A választások előtt lázadás tör ki. Reb Sabszet megfosztani az állásától lehetetlen, mert állásban vagy anélkül, persellyel vagy anélkül, ő zavartalanul fogja végezni munkáját és a szegények és betegek úgy mint annak előtte, megtalálják majd a hozzá vezető utat. De azt akarják, hogy második „gabbe“ is választassék, aki reb Sabsze mellett a „könyvet vezesse“.

Az ifjúság keresztül is viszi akaratát és valóban választottak egy másodelnököt. De változni semmi sem változott. A szükségét szenvedők újra csak özlöltek reb Sabszéhez és ment minden úgy, mint aze-

lőtt. A választások előtt minden évben megújult a lázadás, azután maradt minden a régiben. De a hatodszor is megisméltődő forradalom után türelmellenkedni kezdett a fiatalság. Maguk közül választottak előljárót. Ez már másnap a választás után reb Sabsze elé állt:

— Ne vedd rossz néven reb Sabsze, könyvre kérek pénzt, hogy vezessem a bevételeket és kiadásokat,

— Pénzt könyvre? — csodálkozott reb Sabsze. — Honnan vegyem a pénzt? Itt tejet kell vennem egy szegény melamednek, aki egész aggasztóan köhög... Amott a patikusnak kell megfizetnem az orvoságokai, amiket a múlt héten vettem. Lázárnak, a péknek eltörött a mankója és újat kell venni, hogy munkába mehessen. Töröm a fejem, hogy honnan lehetne mindezt előteremteni és ti itt könyvvel jöttök nekem... Komolyan dühös lett erre a fiatal koléga s jelentést tesz a hilközségnek.

— Nem dobunk többet a perselybe!
— Betiltjuk a gyűjtéseket!
— Elszámolni, elszámolni — kiáltják.
De szól siránkozva reb Sabsze:
— Mondok én nektek valamit, gyerekek. Elszámolást akartok, csináljatok elszámolást. De hogy adhatok én arra pénzt. Kell a

maradt már, mert a parasztság nem a szózatra volt kíváncsi, hanem gabonáját szeretne volna eladni.

Mócson, az egészséges ösztönű román nép s a zsidóság között rég fennálló harmóniát, ez az antiszemita propaganda sem tudta megbontani, mert a nép nem ül fel a bolondításnak és érzi, hogy az emberek közti békeség okvetlenül szükséges a normális élet továbbviteléhez s hogy a nacionalismus leple alatt elhangzott antiszemita beszédekből megélni nem lehet; sőt az még megnehezít az amugy is keserves megélhetési gondokat. Hermann Lajos.

Értesítés!

Értesítést a zsidó nyelvű étermeinket Timișoara, Józsefváros Kossuth Lajos ucca 4. sz. 1. emelet, 5. ajtó alatt megnyitottuk. Izletes házi kosztot adunk úgy abbonenseknek, mint házon kívül is. — Mérsékelt árak! Utazóknak 10 százalékos kedvezmény. Bankettek és esküvők rendezését vállaljuk.

ALLANDO

megélhetési, magas kereset elérhetnek
ügyes képviselők magánvevők látogatásával

Sürgős címközlés

„Állandó“ jellegre Rudolf Mossehoz, Cluj kérefnek

HIRES

A „Népünk“ cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5691

Péntek, Svát 19, február 6.

Szombat, Svat 20, február 7.

Heti szidra: יתרו

Heti háftóra: בשנת מות המלך

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.5

gyertyagyújtás 5.10

Istentisztelet kezdete 5.15

Szombat befejezése 6.15

A fák új éve

Irtá: BENCION SZIMCHA

Elérkezett az itéle napja...

A szürke hajnalhasadás első sugarai bresztigetlik a kertek és erdők fáit. Fehér ruhákba burkoltak és zuzmarás ágaitakönyörögve nyújtják a komor ég felé...

Áthatol-e könyörgésük a sötét fellegekben?

Elérkezett az itéle napja...

Vajjon melyik marad életben... melyik hal meg... fejsze avagy kéz által?

Száraz ágaik recsegnek a szélben... sírnak, keservesen sírnak.

A szél, mintha egy óriás sófar torkából törne elő, súvítve táncolja körül a remegő és hajlongó fákat.

A hóborította tájak felett, fekete holló közeleg

Kár-kár, nincs kegyelem, kár-kár!

Vétkeztek... hibáztatok, egész életeken keresztül!

Nem látjátok többé a nap sugarait, a tavaszt nem éritek meg.

— Kár-kár, nincs kegyelem, kár-kár! És a fák reszketnek sírnak... csendesen sírnak.

— Itt az itéle napja... s vajjon mi lesz az ítélet? Vétkezünk... hibáztunk...

Csirit-csirit-csirit szól egy vékony hang és egy kis madár csőrében szomorú hirtel repül előre.

— Messze, Erec-Jiszraélből jövök a tavasz hírével hozom. Utjában virágot hullat, nyomában kizöldül a fű, a narancsligetek virágznak, így van ez a napsugaras Erecben.

De türelem! Hozzatok is elő, fölmelegít sugaraival és illatos virágokat lehel ágaitokra.

Most megszólal újból a holló: kár-kár, nincs kegyelem, kár-kár!

És ijedten állnak a fák és nem tudják kinek higgyenek...

De hallga, most új hangok hallatszának. Gyermekes ujjongó csoportja közeledik a szomorú fák felé.

— Éljetek fák és viruljatok!

— Ágaitok roskadoznak a gyümölcsötől!

— Bő legyen a szüret. Éljetek soká!

A köd felszál és a komor felhők oszladoznak e csengőhangok hallatára.

A nap is elő jön, szeretettel néz a gyermekekre, és lágy sugaraival szelíden simogatja végig a fákat, fölcsókolván jégkőnyűiket.

Lágy szellő fujdogál... és köszöntik egymást a fák: boldog új évet, boldog új évet!

Héberből fordította: Ferenczy Tibor.

— **Az angol zsidóság az antiszemizmussal szemben.** Az angol zsidók parlamentje (Board of Deputies) a külügyi kérdések egész sorozatával foglalkozott a heti ülésén, melyet Avigdor Goldschmid elnöke alatt tartottak. Az elnök előterjesztette a jelentést az európai zsidók

helyzetéről, melyet igen súlyosnak jelez. Romániában — ugymond — javulás állott be a zsidók helyzetében, mert Károly király és kormánya erőteljesen lépett fel az antiszemizmussal szemben, viszont annál rosszabb a helyzet Németországban, ahol a zsidók elnyomása politikailag és gazdaságilag egyre nagyobb mérvet ölt. Súlyos panaszként hangoztat az angol zsidók kijelentése a csehszlovák köztársaság lappangó antiszemizmusa ellen. Csehszlovákiában, mint a jelentés mondja, 12.000 „staatenlose“ zsidó közül, akik nem optáltak idejekorán, csak 772 kapott cseh állampolgárságot, 768-at pedig kiutasítottak az országból. Erős szemrehányásokat tesz a jelentés a cseh igazságügyi kormányzatnak a nagybereznai vérvád ügyében is, amely a zsidók meghurcolására vezetett a Felvidéken. Végül igen erősen kikel az angol külügyi bizottság jelentése a prágai kormány munkaszüneti tilalma ellen is, amely a vasárnap munkaszünetet szándékos behozatalával súlyosan megkárosította a zsidóságot.

— **Adakozás.** Az Orth. Izr. Hitk. árvaháza és a Zsidó Árvatanoncotthon részére az alantírottak adakoztak, amelyekért hálás köszönetet mond a Vezetőség. ... Révész Gizi, megb. édesapja halálának évf. alkalm. 200 lei, Dr. Kiss Elekné 100 lei, Klein Albert fia születési évfordulója alkalmából 100 lei, Weinstock József 200 lei, Flóra Róth (Schwartzné) 200 lei, Izrael Izidor fia szerencsés felgyógyulása alkalmából 200 lei. Természetben adakoztak: Molnár Helmutné, Lőrincz Samuné, Berkovits Jenőné, Balázs Ödön, Grünstein Sámuel és fia cég, Schmoll pastagyár Braşov.

— **Kedvezményes társasutazás a Szentföldre.** Jelentettük már, hogy a Magyar Zsidók Pro Palesztina Szövetsége Purim és Pészach között kedvezményes palesztinai utazást rendez dr. Patai József vezetésével, aki már többször járta be a Szentföldet. A társasutazást már az eddigi eredmények is biztosítják, azután a társaság március 9-én elindul Budapestről, illetve 10-én Triesztből és március 30-án érkeznek vissza Triesztbe, úgy hogy két nappal Pészach ünnepe előtt mindenki már otthon lesz és szentföldi élményeiről regélhet családjának körében. A programba fel van véve Palesztina minden nevezetességének megtekintése. A társasutazás összes költségei, beleértve a hajójegyet oda-vissza, az összes palesztinai autóturák, az ellátás a hajón és a Szentföldön, belépti díjak és borralalók összesen 720 pengő. Harmadik osztályú utasok számára négy személyes kényelmes kajüttök vannak fenntartva. Második osztályú hajójeggyel az egész út 1070 Pengőbe kerül. Jelentkezni a „Múlt és Jövő“-nél, Budapest, VI. Révay-ucca 14. szám alatt lehet.

— **Weizmann is Amerikába megy.** Január 20-án tartott cionista sajtókonferencián Sokolow elnököl. Kijelentette, hogy még nem döntöttek afölött, hogy mig dr. Weizmann az Egyesült Államokba utazik, az angol kormánynál folytatott tárgyalások felfüggesztessenek-e, vagy sem? Kijelentette azt is, hogy a kongresszust azért is el kellett halasztani, mert annak magatartása hátráltatta volna az Amerikában megkezdett, Palesztina érdekében folytatott pénzügyi propagandát. Josef Sprinck ezen a gyűlésen vetette fel azt az ideát, hogy ez évben egymillió fontsterlinget hozzon fel a Cionista Világszervezet olyképpen, hogy alakuljon egy egyesület, melynek egymillió tagja egy-egy fontot adjon a kolonizációs munkához. Ez egyrészt fedezné az anyagi szükségletet, másrészt biztosítaná egy nagy tömegű zsidó érdeklődését, a palesztinai építő munka iránt.

— **A Keren Hajjeszod telepítések konszolidálása.** A Jewish Agency kolonizációs osztálya az utóbbi hónapokban tárgyalásokat folytatott következő koloniákkal; Kineret, Magdiel, Kfar Cun, Jadjur, Daganiah A, és B, Ben Semen, Tel Josef, Kirjath Anavim, Nachlat Jehuda, Chefzibah, Athrot, Herzlia, Gederah, Gewa, Bher Tuvia,

és szerződést kötött valamennyivel, melyben megállapodtak abban az összegben, melyet a K. H. folyósítani fog a kolónia végleges konszolidálása érdekében. A farmereknek szabad munkaerőket felvenni a gazdasági munka idején. A visszafizetés módzatait is megbeszélték. Megállapították, hogy a kolóniák a maguk lábán is meg tudnak állni, azonban belterjes gazdálkodáshoz kell, hogy felszerelésük tökéletes legyen. Az első négy évben semmit sem kell visszafizetni. Tíz évig csak évi 2% kamatot. Azután a következő 40 évben kamatot és tőkét, úgy hogy a kölcsön 54 év alatt fizetendő vissza. Itt említjük meg, hogy a palesztinai terméskilátások igen kedvezőek. Az olajbogyók, banán, narancs várokozásokon felüli eredményt hozott. A narancs világpiacon ára igen kedvező. A bevetett területek nagyobbak mint előző években.

— **A magyarországi Ceiré Hamizrachi megmozdulása Budapestről jelentik.** Ószinte örömmel látjuk, hogy a mindjobban hódító és a magyar zsidóság mind szélesebb rétegeire kiterjeszkedő cionista mozgalom végre a vallásos zsidó körökben is mind nagyobb megértésre talál, amelynek eredményeképp — a külföldön oly eredményes és nálunk eddig, sajnos csak stagnáló — Ceiré Hamizrachi mozgalom megindult és a biztos fejlődés útján van. Mint értesülünk, az itteni Hamizrachi érintkezésbe lépett a külföldi testvérszervezetekkel, hogy az országos szervezkedésben segítségére legyenek. Képviselte magát Spiglberger József mérnök utján. A Nagyváradon lefolyt erdélyi Ceiré Hamizrachi konferencián, aki az ottani erős mozgalmat tanulmányozta és tapasztalatairól egy nyilvános előadáson számolt be. Továbbá sikerült megnyerni Werzberger Izidor tanárt, a leipzigit és általában a németországi és a Ceiré Mizrachi mozgalmak egyik legnagyobb és legértékesebb részének vezérét egy előadásra. Az előadás a Cionista Szervezet helyiségében folyt le és az egybegyűltek nagy érdeklődéssel és élvezettel hallgatták a Hamizrachi célokról, a németországi Ceiré Hamizrachi konferenciáról tartott igazán értékes és minden tekintetben nívós előadását. Ugyancsak Werzberger köremüködsével megalapították a Ceiré Hamizrachit a Mizrachi ifjúsági leánycsoportot Ábrahámsohn Lili vezetésével. Az ujonnan alakult Mizrachi leánycsoport már eddig két ízben tartott igen nívós összejevetelt. E. hó 19-én, hétfőn este Spielberger József mérnök: „az orthodox leányok szerepe a zsidó világmozgalomban“ címen tartott előadást, amelyet vita követett. Ezenkívül megalakult — külföldi mintára — a Ceiré Hamizrachi ifjúsági csoportja Brit Noar Hamizrachi néven. Ez a 12—18 éves fiukból álló csoport fogja adni az utánpótlást a Ceiré Mizrachinak. A Ceiré Hamizrachi vezetősége elsőrangú céljával tüzte ki, hogy tagjait Erec Jiszraél és általában a Mizrachista, illetve cionista mozgalommal állandó kapcsolatban tartsa. Ebből a célból az elmúlt héten hétfőn este 8 órai kezdettel Talmud tanulás keretében Kidusin traktátus „Micvot Tlujtot Baarec“ (Az Erec Jiszraellel összefüggő szugjot) adták elő a Ceiré Mizrachi helyiségében (Holló-utca 15.). Továbbá rendszeresítették az ugynevezett péntek esti „Oneg Sabat“ összejeveteleket, amelyeken eddig Zisdörfer Andor, a K. H. titkára (Arabság és Zsidóság), dr. Goldblatt Vilmos (fehér könyv ismertetése), Spielberger József (nagyváradi beszámoló) és legutóbb Léderer Ignác, a KKL titkára Erec Jiszrael statisztikája címen — tartottak igen értékes és nívós előadásokat, amelyeket élénk vita követett. Péntek este (16-án) 7 órakor — tekintettel a közelgő választásokra — Herskovics Ernő tartott előadást „melyik cionista frakció áll legközelebb a Mizrachi gondolathoz“ címen, amely után a Ceiré Mizrachi delegátus választásoknál tanúsítandó magatartását vitatták meg. Örömmel üdvözljük a Ceiré Mizrachi megmozdulást és reméljük, hogy sikerülni fog nekik — odaadó munkával — a magyarországi mozgalom hasznos tagjává fejlődni.

— **Az első zsidó hitközség megalakult Chilében.** Santiagóban (Chile) az ottani zsidó lakosság nagygyűlést tartott, melyen elhatározták, hogy hitközséget alakítsanak. Ideiglenes bizottságot létesítettek, melynek első feladata, hogy az argentinai szentegyletek mintájára megszervezzék a Chevrát és a zsidó temetőhöz szükséges földterületet megszerezzék.

— **Hoover elnök Felix M. Warburgot üdvözi.** Az Egyesült Államok elnöke Herbert C. Hoover Warburgnak személyesen írott levélben gratulál 60-ik születésnapja alkalmából. „Örömmre szolgál, hogy megemlékezhetem az Ön 60-ik születésnapjáról, életének eme jelentős évszámához, mely egy filatrópikus konstruktív élet-utra nyújt visszapillantást. Oly művek ezek, melyek, nemcsak a zsidó nép javát szolgálta, hanem az általános emberi javakat szaporította. Szívvel kívánok hosszú boldog életet...”

— **Megnyílt a világ legnagyobb zsidó könyvtára.** A zsidó teológiai otthon New-Yorkban épült nagyszerű épület-komplexumának három nagy szárnya a napokban avatott fel. A három épület középső része, mely egy hatalmas toronyban csucsosodik ki, foglalja magába a világ legnagyobb zsidó könyvtárát, mely kizárólag judaisztikus könyveket foglal magában. A nyilvánosság számára is hozzáférhetővé teszik, mely Jakob H. Schiff nagy stílusú zsidó emberbaráti emléket őrizi, mivel családja nagy adományokkal tette lehetővé a könyvtár megnyitását. A toronyrészben 200,000 könyv van elhelyezve, míg az épület többi része könyvtár-technikai, igazgatási célokra szolgál. Azonkívül hatalmas olvasóterem, kézirattér és kiállítási csarnok is megnyílt. 84.000 kötet öleli fel mindazt, amit a zsidóság filozófia, kultúra, történelem terén alkotott. Kéziratainak száma csaknem 6000 darab, mely a 9-ik századtól a 15-ik oly gazdag anyagot ölel fel, mely tulszárnyalja az oxfordi egyetemi könyvtár ily célokra szolgáló anyagát, sőt felveszi a versenyt a British Muzeummal is, mely mint egyik leggazdagabb ilyeszerű gyűjteménye volt eddig ismert az egész művelt világon.

— **A new-yorki Jesiwah College elnökét kerületi előljárává nevezték ki Manhattarban.** A new-yorki talmudiskola elnökét, Samuel Lewyt, Julius Miller helyébe, kit a legfelsőbb bírósághoz hívtak meg, kinevezték Manhattar kerület előljárájává.

— **Ismeretlen örökösök.** Az Egyesült Államokban meghalt egy Goodman (Guttman) Sámuel nevű zsidó, ki jelentős vagyont hagyott hátra. 1884-ben született Oroszországban, de születési helye ismeretlen. Örökösök ismeretlenek. Még nagyobb vagyont hagyott hátra Abrahamson Samuel. Ennek ősei Vlnában éltek. Boldog örökösök kerestetnek.

— **Az Alliance Israelite Universelle** most kiadott jelentéséből látjuk, hogy a legutóbbi 10 esztendőben 300.000 dollárt osztott szét Orosz- és Lengyelországban, Romániában és Palesztinában. Ebből száz ezer dollárt zsidó kulturális célokra fordított. Többi részéből oroszországi zsidók részére gyógyszereket, maceszt és menekültek segítségét mozdították elő. A vilnai zsidó tudományos célokra 8000 dollárt, Árváknak 28.000 dollárt, 14.000 dollárt Romániába juttattak, 75.000 dollárt pedig az 1929 évi palesztinai zavargások okozta károk enyhítésére. A palesztinai kiskereskedők segítségére 6000 dollárt és különböző országok diákjainak

65.000 dollárt. Igen sok keleti országbeli iskola növendékeit is támogatták. Így Marokkóban, Szíriában, meg a Laura-Kadori leányiskolát is támogatták Bagdadban, hol 1600 leány végezte el a felsőbb iskolát.

— **Az antiszemizmus elleni Liga tiltakozó gyűlése Párisban.** Páris, 1931 január 25. (J. T. A.) Az antiszemizmus leküzdésére alakult Liga francia csoportja nagygyűlést rendezett, melyen 4000 ember vett részt. Bernard Lechache ismert író elnökölt. Nagy beszédet tartottak Edouard Herriot volt miniszterelnök, Marc Sangnier és Frossard képviselők, Henry Barbusse a világhírű pacifista író, Walther Mehring német író és a francia zsidóság nevében felszóllalt Israel Lewy grand rabbi. Einstein Amerikából táviratilag üdvözölte a nagygyűlést, melyet nagy lelkesedéssel fogadtak. A szónokok a legerélyesebb szavakkal ítélték el az antiszemita kilengéseket, melyet a nemzetközi antiszemizmus rendez és mélyen elítélték mindent, mely a népek megértését hátráltatja és a zsidók elleni gyűlöletet terjeszti.

— **Új irányú előadások a temesvári Wicoportnál.** A temesvári Wicoportok nagy aktivitást fejtenek ki az önképzés terén. Rendszeresen hallgatnak előadásokat a zsidók történetéből, a cionizmus történetéből és általában minden olyan témáról, amely a zsidóságot érinti. Csúpan a 613 törvényről — amelyet a zsidóságnak kell hordoznia és megvalósítania — nem esett még szó. Pedig tagadhatatlan, hogy ez tárgy is olyan fontos a zsidóság szempontjából, mint bármely más zsidó téma. Mindenesetre nem könnyű feladat zsidó kötelességekről beszélni, mivel ezeknek megemlézése egymagában máris kedvezőtlen hangulatot teremthet az előadóval szemben. A temesvári wicoportok azonban már nagy előképzettséggel bírnak és a zsidóság iránt már oly szeretettel viseltetnek, amely képessé teszi őket arra, hogy olyan előadásokat is szívesen és megértéssel hallgassanak meg, amelyek nem esnek a cionizmus szűkebb ismeretkörébe és amelyek olyan zsidó kötelességek iránt keltik fel az érdeklődésüket, amelyeket eddig talán nem becsülték meg kellő értékükben. Az ily irányú előadások megtartását *Fleischer* Lipót a temesvári Zsidó Liceum tanára kezdte meg, a múlt év novemberében, Rothbart Jakabné lakásán megtartott összejövetelen. *Fleischer* „A zsidó nép törvényei” című előadásában összefoglalóan ismertette a Tórárt, mint a zsidó törvények forrását, továbbá a Misnát, a Talmudot és a Sulchan Aruchot, mint a zsidó nép törvénykönyveit. Majd áttért a zsidó törvények jellemzésére és kifejtette, hogy csakis a *gyakorlati* zsidó élet képes a zsidó népek oly tartalmat adni, amely a hosszú galuttal dacolni tud és amely garanciát tud nyújtani arra, hogy az utánunk jövő generáció is hű marad a zsidósághoz. Kifejtette továbbá, hogy zsidó *nemzeti* szempontból nem lehet jó zsidó az, aki ezen nemzeti érzésének nem zsidó formákban ad kifejezést. Ezen zsidó életformák pedig adva vannak a zsidó ünnepekben, gyásznapiakban és azon zsidó törvényekben, amelyek az élet mind megannyi megnyilvánulására vonatkoznak. A teljesen konzervatív szellemű előadás a hölgyeknél hihetetlen tetszést aratott és *Fleischer* megkérte ily tartalmú előadások folytatására. A második és a múlt héten megtartott harmadik előadásán a cirkumciziónak nagy fontosságát magyarázta meg az előadó, aztán sorra kerültek mindazon törvények, amelyeknek megtartása a zsidó nép fennmaradását biztosítja: az étkezési és házassági törvények, a talisz, mezuzá, a szombat,

a chukat-hagói és ezekhez hasonló törvények. Végre a zsidó szociális törvényeket fejtegette, ezeknek keretében a jóbél és a semita év jelentőségét és a mezőgazdasággal kapcsolatos szociális törvényeket, amelynek kiűnik, hogy a zsidó államban már 3400 évvel ezelőtt a jogegyenlőség a gyakorlatban is — és nem csupán az elméletben — mily szépen érvényesült. Az előadásokat a wicoportok lelkes érdeklődéssel kísérték és az előadások után a zsidó törvényekre vonatkozó kérdésekkel halmozták el az előadót, A kellő érdeklődés tehát meg van. A hozzáértőkön a sor, hogy hasonlított és tárgy előadásokkal minél intenzívebben terjesszék és fejtegyék a zsidó törvények szépségeit és örök igazságait. Németországban ezt már évtizedek óta megteszik.

— **Felhívás pászka előjegyzésre.** Hitközségünk mélyen tisztelt Tagjait felkérjük, hogy az idei pászka szükségletüket folyó hó 20-tól kezdve február hó 15-ig bezárólag a hitközségi irodában a hivatalos órák alatt előjegyezni sziveskedjenek. Minden előjegyzett kilogramm pászka, illetőleg pászkaliszt után 15, azaz tizenöt lei előleg fizetendő, melynek ellenében minden kilogramm után 3, azaz három lei engedményt adunk. Tekintettel a nagy előállítási költségekre a hitközség a leelőlegezéshez mértén fog pászkáról gondoskodni, nehogy tényegesebb mennyiség maradjon, ami veszteséget jelent. A buza beszerzése, őrlés, tűzifa, munkadíj nagyobb összeget igényelnek és ennél fogva is kénytelenek vagyunk az előleg fizetéséhez ragaszkodni. Az idén első ízben gondoskodni kívánunk kézi schmüre pászkáról, nehogy ilyeneket az idegenből kelljen és lehessen beszerezni, amiért is kérjük mindazokat, kik erre reflektálnak, hogy igényüket idejében bejelentésük. Különösen figyelmeztetjük azokat akik kedvezményre tartanak igényt, hogy a leelőlegezést idejében eszközöljék és azok, akik ingyen pászkát akarnak kapni jelntkezzenek, hogy idő legyen bevizsgálni és megállapítani az igényjogosultságot, mert akik a fenti időben nem jelentkeznek, sem kedvezményes, sem ingyen pászkát nem kapnak. Elvárjuk hitközségünk összes tagjaitól, hogy a fentieket figyelembe véve jelen felhívásunknak pontosan eleget tegyenek. Oradea, 5691. Tévész hó 25. 1931. december hó 14. *Orth. Izr. Hitk. Elnöksége.*

— **Életbelépett Mussolini zsidó törvénye.** Az olasz hivatalos lap e heti kiadása közölte az új olasz zsidó hitközségi törvényt és az olasz zsidó unióról (Unione della communita israelitica) szóló miniszterelnöki rendelkezést. E rendelet alapján minden zsidó köteles hitközségi tagnak lenni, az állam pedig vállalja a hitközségi adó kényszer-behajtását. Minden hitközség köteles az olasz zsidó unióba belépni, mely a legfőbb rabbitanácsot választja (Consulta rabbinica). Az olasz zsidóság lelkes örömmel fogadta Mussolini zsidó törvényét, főképp a háromtagu legfelsőbb rabbinikus tanácsot, mely az egész olasz zsidóság élén áll. Általában a zsidó élet és kultúra nagy fellendülését várják Mussolini ez alkotásától.

INGYEN ?

!

hatisnya LEITNER-nél a „Hőfehérke” hatisnyaházban. Sas palota, Piața Unirii 4 12 kézpénzért vásárolt cikk összértékének 1/12 rész arányában. Ugyanott „Bizalom” könyvecskére is vásárolhat. Szombaton csak este nyitva.

Rádiók, Csillárok „ELECTRON”

(volt Povassán)

PAPP és RAJZ mérnökök, Str. Prințul Carol 1. szám. Telefon 5-35

KÖZGAZDASÁG

A zsidó szövetkezeti mozgalom

Irta: BLEIER ADOLF, a Kishitelbank igazgatója.

III.

— Ischiásnál egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűviz reggel áhgyomorra véve előmozdítja a gyomor és a belek működését s könnyű székletétet biztosít. Orvosi tapasztalatok dicsérik a **Ferenc József** viz azon kitűnő hatását, amelyei vese-, hólyag-, prostata- és végbélbajoknál is kifejti. A **Ferenc József** keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A nagyváradai Zsidó Leányegylet 300 gyermeket ruházott fel. Szomorú valóság, hogy minél nagyobb az általános szegénység, minél többen szorulnak rá a társadalom segítségére, annál nehezebb felhozni az ehhez szükséges pénzösszeget.

Nagyváradon körülbelül 10 esztendővel ezelőtt alakult meg a Leányegylet azzal a céllal, hogy a szegény zsidó gyermekeket télviz idején ruházathoz segítse, hogy ne fagyjon le egyetlen gyermeknek sem a lába, meg, hogy legyen meleg ruhácskája.

A régi vezetőség, már régen főkötő alá került, de azért évről-évre eleget tesznek az utódok azon köteleességüknek, melyet magukra vállaltak. A bájos utódok, kik idejekorán ismerik meg a szenvedések szemléletét és azt a bizsergő meleg érzést, mely előnti annak szívét, ki segít szegény gyermekeken.

Néhány nappal ezelőtt 300 gyermeket ruházott fel az agilis vezetőség. Háromszáz szegény gyermek kapott nagyszerű cipőt, szettet, ruhát, hogy elviselhetővé váljék számokra a nehéz tél, a fütetlen szoba.

Minél nehezebb összehozni a pénzt, annál agilisabbak a lányok. A drága zsidó-lányok, kik tudják, mit ró rájuk a mai helyzet és dolgoznak szorgalmasan, hévvel odaadással, hogy teljesítsék köteleességüket. Azt a szent magukra vállalt köteleiséget, melyet ennyi gyermek felruházása jelent.

Legagilisabb az elnöknő Deutsch Rózsi, az orth. zsidó iskola tanítónője, meg az alelnöknő Strasser Marcsa és a többi segítőársak: Beck Margit, Eidlitz Tusi, Fuchs Gizi, Seidenfrau Baby, Leichtmann Nelly, Weiser Elza, Rosenberg Rózsi, Grünberger Ica, Glückmann Edit, Hartmann Ilus, Krausz Bözsi, Stern Bözsi, Weisz Margit, Deutsch Manyi, kiket sok-sok szép jeltövel illethetnénk, de hát minden szónál, szebben beszél a tett.

Szép főlemelő ünnepség volt a ruhaosztás és sok édes gyermekszáj rebeg halát, sok fagyoskodó gyermekkez int áldást a váradi zsidó lányokra, kik nemeset és szépet produkálnak évről-évre. L.

TELJES mennyasszonyi kelengyék, paplanok, ágygarnitúrák, futószőnyegek Kellernél.

— **Házasság.** Goldmann Hedvig Oradea és Gleich Fülöp, Newyorkban házasságot kötöttek.

SZEPESÉGI ágynemű, damasztok, Lei 59. 6 személyes fehér damaszt abrosz Lei 120. Kellernél.

— **Poale Misrachi műsoros estély.** Az oradeai Poale Misrachi f. hó 14-én szombat este nagyszabású műsoros estélyt rendez a zsidó munkanélküliek javára. Az est kiemelkedő száma lesz a Poale Misrachi műkedvelői által előadandó 3 felvonásos mulattató jidisch vigjáték. A műsoron szerepelnek még több kitűnő jidisch ének, zene és kuplészámok. Az estély iránt, amely előreláthatólag a szezon legsikerültebb zsidó rendezésben lesz, máris óriási érdeklődés nyilvánul meg.

SVÁJCI batisztok, sok színben Lei 22, jó mosóing, zefírek, lej 25. Kellernél.

Urán Géza

órás és aranyműves Nagyvárad, Zöldfa ucca 8. Nagy választék mindennemű Schweici órák, gyémánt és Brillians ékszerek, aranyórák, aranyórák-, aranyláncok, karikagyűrűk, fülbevalók, medaillók- és karkötőkötől.

A nagy világegés után Európa zsidóságának gazdasági helyzete igen zavaros és szomorú képet mutatott. Azok a politikai változások, amelyek Európa térképét gyökeresen változtatták meg, a zsidóság gazdasági helyzetét érintették legmélyebben. Európának keleti része, a cári Oroszországhoz tartozott területek, túlnyomólag zsidók által sűrűn lakott része, egyik napról a másikra új politikai államalakulatokká váltak és régi évszázados gazdaságilag összeforrt és összefüggő földrajzi egységek szakadtak el egymástól. A hatalmas tömegű orosz zsidóság egy nagy része a szovjetek szociális állampolitikai diktatúrájában rétegedződik át, míg a többi részei, a különböző utódállamokban kisebbségi sorsba jutva, ezeknek sovén, türelmetlen nacionizáló politikájának kísérleti nyulává vált. Kisebbségi jogaiban megrövidítve, sőt legtöbb helyen kijátsva, a gazdasági antiszemitizmus által existenciájukban megtámadva, teljesen a megsemmisülés veszélyének voltak kitéve, ha a sors gondviselő rendezésében, meg nem jelenik, segítő karjával a keleteurópai zsidóság hóna alá nyulva új tényezőként a zsidóság életében az amerikai zsidóság, az ő grandiózus szervezetével: az American Joint Distribution Comiteeal.

Az amerikai zsidó kivándorlás tudvalevőleg a múlt század ötvenes éveiben kezdődött el és különösen az oroszországi nagy zsidóüldözések idejében érte el tetőpontját, mikor egész oroszországi községek és városok ragadtak vándorbotot és kerestek a szabad Amerikában új hazát. Az amerikai zsidóság száma rohamosan nőtt és gazdaságilag megerősödve rövidesen a világ zsidóságának egy jelentékeny részét jelentette.

Newyork cca 2 és fél millió zsidó

lakosával a világ legnagyobb zsidó lakta város.

Az amerikai zsidóság kezdetben, az európai béke boldog idejében még nem igen jutott szerephez a világ zsidóságának történetében és a zsidóság nemzeti és kulturális törekvéseinek szempontjából nem sokat számított. De világháború folyamán a különböző politikai és érzelmi tényezők hirtelen öntudatra ébresztették őket, és rövidesen az összes zsidó nemzeti és szellemi mozgalmak anyagi és erkölcsi bázisává lettek. A világháború által felidézett, zsidó nyomor és szenvedés, gyors cselekvésre serkentette az amerikai zsidóságot és rövid idő alatt megteremtette nemcsak a zsidó-, hanem mondhatni az egész világtörténelemben páratlan és példa nélkül álló hatalmas zsidó segélyszervezetét az American Joint Distribution Comiteét, vagy ahogy általánosan mondják a Joint-ot. Ezen szervezet, melyet mint minden amerikai zsidó megmozdulást az amerikai Bnei-Brit páholyok kezdeményeztek, illetve alapítottak, kezdetben csak a zsidó nyomor enyhítésére alapították, majd később olyan óriási szervezetté kovácsolták össze, mely a zsidó szociális, anyagi és kulturális segélyezés minden ágát felöleli. Nem túlzás állítani, hogy a világháború alatt, a Joint-szervezetek a keleteurópai zsidóságnak valóságos életfentartói voltak. Később pedig a békekötés után a Joint olyan feladatok elvégzéséhez fogott, melyek egyrészt állandó jellegűknél, másrészt pedig szociális tartalmuknál fogva mintegy alapjai lettek egy komoly és nagy vonalú gazdasági újjáépítési programnak, amely hivatva lesz a keleteurópai zsidóság jólétét, az adott viszonyok között biztosítani, illetőleg emelni.

Ezen feladatok és intézmények ismeretét legközelebb közöljük.

ZSIDÓ-SPORT

Uj rovat köszönti az olvasót. A sportrovat az egyetemes zsidó-sporttal foglalkozó rovat lesz. Akadnak majd számosan, akik kétkedve, sőt talán gúnyosan ráncolják össze homlokukat és kérdezik: hát van zsidó-sport? Azoknak azt válaszoljuk: Igenis van! De még mennyire, hogy van!

A világ nemzetei között szétszórtan élő zsidóság igen tekintélyes számban van képviselve a sportolók között, csak a nagy szétszórtság következtében, vagy az asszimiláció miatt egy-egy nemzet cimerezésében értek el a zsidó ifjak világraszóló sport-sikereket. A legnagyobb, leggyönyörűbb példája a zsidó-sport dicsőségének 1924-ben történt, a párisi olimpiáson, mikor a könnyű atlétika legklasszikusabb számát, a 100 méteres síkfutást, a zsidó nemzetiségű angol állampolgár, a sportkörökben csaknem ismeretlen Abransohn nyerte meg, a 22 hírneves európai és amerikai futó-csodák elől. A diadal tisztelére felhúzták a győzelmi árbócra az angol lobogót, a zenekar az angol himnuszot játszotta. Abransohn boldog volt, de a nagy diadalban, a nagy örömben nem feledkezett meg zsidó mivoltáról és így szólt: „a legnagyobb diadalom az lett volna, ha az árbócra a zsidó lobogó repült volna fel és ha a zsidó-himnusz mellett, áhítatos vigyázállásban vehettem volna át a világbajnoksérleget“.

Említsünk talán közelebbi vonatkozása zsidó-sport dicsőséget? Románia tennisz-bajnoknője, a nagyváradai Ziszovits Lenke,

megnyerte a Balkán-kupát. Külföldön a román női-tenniszezőket képviseli. Milyen érdekes, hogy a zsidóleány szerez elismerést, dicsőséget annak a románságnak, akik között Cuzák, Zelea Codreanu is helyet foglalnak. Mennyivel szebb volna, ha az a kontinens nyugati végén lakó Abransohn, a kontinens keleti részén lakó Ziszovits Lenkével kezdet fogna és a kék-fehér lobogó alatt, a zsidó nemzeti himnusz hangja mellett vonulnának fel a nemzetek nagy tornájára. Vajon mikor lesz ez így? Mert ennek rövidesen így kell lenni!

Megnyitjuk a rovatot és azzal köszöntjük zsidó sporttestvéreinket, hogy dolgozzanak minden igyekezetükkel egyesülten az összes zsidók sportdicsőségéért.

A rovat minden zsidó-vonatkozású sport-ügyben, a zsidó-sportcél érdekében bárkinek nyitva áll.

Köszöntünk sport-testvér! M. T.

ROVATVEZETŐ ÜZENETEI: Felkérjük vidéki olvasóinkat, hogy sport-tudósítóknak az oltani zsidó sport-vonatkozások tudósítására jelentkezzenek. Levelek a „Népünk“ kiadóhivatalába címzendők „Sport“ jelige alatt.

Értesítés

ארטוד' כשר

A n. é. közönség figyelmét felhívom, hogy legprimább frissen olvasztott libazsír bőr és haj, valamint elismert legkülönbözőbb füstölt hús, nálam a legelgondolhatóbb olcsó árban beszerezhető, míg az olcsó árhullám tart. Ugyanott legprimább libatoll és -pehely kapható legolcsóbb árban

Friedmann Samu

baromi és zsirnagykereskedő

ORADEA-NAGYVÁRAD, CUZA VODA 6.

HÖFER gyermekhintőpor — lila dobozban — nélkülözhetetlen a csecsemőknél

Rövid hírek

(Párizsból jelentik: Sibille képviselő, a francia kamara elnöke, szenzációs beszédet tartott e héten, melyen a francia zsidókérdésről is szólt. Többek között ezeket mondta: „Harminc év előtt — ugymond — Franciaország visszhangzott az antiszemitizmusról, de a világháborúban megtaláltuk a testvériség útját. A hősi halottak emlékműveihez, melyeket a zsinagógákban felavattak, keresztények is ellátogatnak napról napra. Franciaországban hála Isten végelegesen megszűnik az antiszemitizmus!

Leningrad. A múlt héten 80 éves korában elhunyt rabbi Katzenellenbogen leningradi főrabbi. A nagy tiszteletnek és népszerűségnek örvendő rabbi temetésén több mint 20,000 ember vett részt, — köztük igen sok keresztény is. A szovjet hatóság kivételesen megengedte, hogy a sirnál egy rabbi beszélhessen.

Philadelphiában most tartotta az Egyesült Államok reform zsidósága 32-ik konferenciáját, amelyen 1500 delegátus vett részt az USA minden részéből.

Az USA bevándorlási kvótáját, tekintettel a nagy munkanélküliségre, az eddigi kvóta 10%-ára szállították le. Így még az a kis számú zsidó sem vándorolhat be, melynek eddig nyitva volt az Egyesült Államok kapuja.

A Haifa-bagdadi vasut. A Haifa-bagdadi vasut mérési munkálatai befejeződtek és a „Bagdadi Times“ jelentése szerint november 19-én ői csoportban megkezdődött a vasutépítési munka.

— **Egy évi antiszemitizmus.** Egy esztendeje annak, hogy Thüringiában dr. Frick lett a belügyi és kultusztárca minisztere. Egyetlen olyan adat sincsen, amelyből kitűnnék, hogy a megváltó zsidógyűlölet kora óta a legkisebb javulás is állott volna be azoknak a társadalmi rétegeknek életében, amelyek vágyva várták a nacionál-szocialista uralmat. Ezek a rétegek elszegényedtek, de még önük is többet szenvedtek a zsidók, akiknek a bőrén ezt az egész politikai hadjáratot intézték. Még emlékeztetek azok a zsidógyűlölt imádságok, amelyeket a thüringiai iskolákba bevezettek és az a határozat, hogy a thüringiai fürdőhelyekre zsidó fürdővendégeket nem bocsátanak be. Ehhez járult, hogy a jénai egyetemen az antiszemita fajvédelem tanszékére Günther neveztek ki. A legsúlyosabb károkat azonban az a titkos bojkott idézte elő, amelyet a zsidó kereskedelem és ipar ellen indítottak. Régi becsületes és szolid cégek véreztek el, ezalatt a bojkott alatt. Frick miniszter egyéves uralmának ez a szomorú és vigasztalan mérlege.

NŐI és férfi szabócikkek, szövet maradékok. Keller Zöldfa-u. 10.

— **Egy cionista vezér halála.** Lembergben elhalálozott 51 esztendőskorában dr. Alexander Hausman, ki a galíciai cionista szervezet egyik vezéregyénisége volt. Az első baseli kongresszuson delegátus volt és évekig elnöke a keletgalíciai cionista szervezetnek. A elnöke volt a leMBERGI hitközségnek is.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné
„Orient“ Szövőművészeti Iskola

Oradea, Strada Episcop Ciorogartu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétel gyorsan és pontosan eszközölnék.

MOZI

Cinematograf FILMPALACE mozgó

HETI MŰSORA:

Szerda: „Byrd expedíció“. Hangosfilm 12 felv. Eredeti felvételek a Déli sarkról! Világszenzáció!

Jön: a „Halhatatlan lump“. Hangosfilm! A főszerepben: Liana Haid, Albert Schlettov, Gustav Frölich! UFA filmkláger.

Jön: a „Dicsőségek útja“. A főszerepben Tauber a híres operaénekes!

Teatrul HEIMAN szinkör.

HETI MŰSORA:

Szerda, csütörtök: *Rodolpho Valentino* egyetlen hangosfilmje a *Vérző Aréna*. Kedvezményes jegyek érvényesek.

Péntek, Szombat, Vasárnap, Hétfő: *Nono Nanette v. Katóka légy a babám*. 500 szereplő, a legszenzációsabb hangosfilm operette, színes felvételekkel, táncokkal, énekekkel.

Vasárnapi matiné: *A szenvedélyek rabszolgái* és az *Utolsó szűz* 10 és 15 leies helyárakkal.

Jön a *Cigányszerelem*.

Szerkesztői üzenet

S. M. Hát hogyan is képzeled a dolgot? Természetesen nem válaszolunk, hanem a kért közleményre rágalmaszást dr. Löw Béla ügyvéd útján az oradeai ügyészségen 1411/931. sz. alatt megteltük a feljelentést, a „Zsidó Híradó“ felelős szerkesztője, Ullmann Lajos ellen.

ZIONISTA. A beállítás téves. Péter Erwin nem tagja a cionista szervezetnek és semmi nexusunk vele nincs. Mint magánember természetesen azt tesz amit akar.

KÜLDÖNC. Arra a kérdésre, hogy Moşoiu levelénél ki volt a küldönc, nem írjuk meg meg, de eljön annak is az ideje.

Nyugodtan fog aludni,

ha

„express“ poloskairtót

használ.

Kapható:

STERN S. ENDRE

cégnél.

Oradea, Zöldfa-ucca 10.

Egy üveg ára 15 Lei.

Telefon: 378

A legszebb zománccfényű gallérokat tisztítja a

Klein gőzmosóda

Str. Vlahuţa 4 Szent János ucca

ארטה כשר

Restaurant STERN
Timişoara Józsefváros

Str. Vacarescu 34 volt (Bém-ucca)

Kölcsönöket

jelzőlog vagy kéziratólog fedezet mellett
előnyös feltételeket nyújt és

Betéteket

kedvező kamatozással és felmondás nélkül elfogad

Banca Centrală Soc. Anon.

ORADEA, Astoria (Emke) palota

ZSIDÓ HUMOR

Lámpa az ablakban

Kolomeában élt egy *Hübner Sámson* nevű gazdag és tekintélyes szücs, aki híres tréfa-csináló volt. Becéző neve és tréfáinak emléke ma is élnek a közudatban. Személyesen járt el vásárookra és ilyenkor az volt a szokása, hogyha jó üzletet kötött, akkor hazaérkezése után szomorú arccal járt az emberek között, a házat pedig este sötétben hagyta. De ha boltja rosszul sikerült, akkor ünnepi világításban pompázott a háza és az arca örömióli ragyogott.

Megkérdezte az egyik barátja, aki ismerte ezt a titkát: mi a magyarázata ennek a furcsaságnak.

Sámson nevetve így felelt: „Megmondom neked, mi az egésznek a titka! Ismered az embereket, tudod milyen kárörvendők és irigyek. Sajnos, nekem is vannak ellenségeim: azért, ha jó üzletet kötök, nem gyújtok gyertyát, mert úgy okosodom, én boldog és derűs vagyok, hadd örvendezzenek az ellenségeim is, és éljenek abban a boldog tudatban, hogy vesztettem az üzletemen. De ha tényleg baj ér és a lelkem tele van keserűséggel, akkor gyuljanak ki az összes lámpák a házamban, hadd higgyék, hogy jól ment a sorom és hadd bosszankodjanak derekasán rajta.

Rabbi Akibának levágottkezű leánya

Rabbi Akibának első felesége kitűnt jámborságával. 500 tanítványt látott el eledellel. Leányát is hasonló erényekre nevelte.

Halála után Akiba gonoszlelkű nőt vett el. Ez féltékenykedve mostoha leányára, elhatározza vesztét. Meghagyja a leánynak, hogy a mosó férfiú után vigye a ruhát, a férfiút pedig fölberli, hogy ölje meg a leányt. A férfiú megkönyörül rajta, életben hagyja, de levágja kezét-lábát.

Arra meg egy kereskedő. Szombat előestéje lévén, leszáll háts állatjáról, sátrat üt s elmondja imáját. A szegény leány Amen-t mond az imára. A kereskedő magával viszi, anélkül, hogy tudná, kinek a gyermeke — nőül veszi, aranyból csináltat neki kezet, ezüstből lábat. Fiuk születik. Anyja elküldi, hogy R. Akibánál (nagyatyjánál) tanuljon.

A mostoha anyja megtudja mi történt. Férjének nevében levelet hamisít, elküldi mostoha leányának mostani családjához. Benne azt írja, vegyék el aranykezt-lábát, kössék nyakára a csecsemőjét s kergessék el, mert nemtelen származású. A férj távollétében megfogadják a mostohának a szavát.

Az elkergetett nő csecsemőjével patakhoz ér. Ekkor megjelenik neki *Elijáhu próféta* s biztatja, hogy mártsa be kezének, lábának roncsait a vízbe. A nő megteszi. Keze, lába újra kinő. *Elijáhu* kincset is mutat neki. Ennek segítségével vendégfogadót épít minden arra menő idegen részére.

Közben haza ért volt az ártatlan nőnek férje. Megtudta, mi történt feleségével, mostohájának besugására. Utank indul, hogy megkeresse a nejét. Bolyongásain elér a vendégfogadóba, ahol feleségére és fiára talál. Boldogok egymással. (Caster 450.)

A sírfelirat

Halála előtt megparancsolta *Ábrahám Józsau* a fiainak, hogy mit irjanak sírkövére: Pár szót mindössze. Ezt:

„Nagyon szerette Izráelt“.

S egyéb nem is áll a sírkövén.

ארטה כשר

Restaurant

Oradea, Zöldfa-ucca 10

GROSZ

Timişoara, Lloyd-sor 8

Utazóknak 10% engedmény.

Nyomatott a Gutenberg grafikai műintézet gyorsajtóján, Oradea Fekete-sas-Passage.